

SPRAWOZDANIE

STANISŁAW CIEŚLAK SJ, Akademia Ignatianum w Krakowie
<https://orcid.org/0000-0002-9079-4793>
scieslak@jezuici.pl

SPOTKANIE KSIĘŻY PROFESORÓW I WYKŁADOWCÓW HISTORII KOŚCIOŁA

Frombork, 12-14 kwietnia 2023 r.

Od 1964 r., co roku, tradycyjnie w oktawie Świąt Wielkanocnych, ma miejsce Spotkanie księży profesorów i wykładowców historii Kościoła. Tworzą oni Sekcję Historii Kościoła, która istnieje przy Episkopacie Polskim. Pandemia Covid-19 uniemożliwiła zjazdy w 2020 i w 2021 r. Od 2004 r. przewodniczącym Sekcji Historii Kościoła jest ks. biskup prof. dr hab. Jan Kopiec, od 2023 r. biskup senior diecezji gliwickiej. Podczas uroczystego pożegnania 14 grudnia 2022 r. w gmachu Ośrodka Edukacyjno-Formacyjnego – Zespole Pałacowo-Parkowym w Pławniowicach wręczono ks. biskupowi ordynariuszowi diecezji gliwickiej Janowi Kopcowi książkę pt. *Patrimonium Ecclesiae Christi tradere. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu biskupowi Janowi Kopcowi z okazji 75-lecia urodzin, 50-lecia prezbiteratu, 30-lecia sakry biskupiej i 40-lecia pracy naukowej*, t. 1-2, red. Piotr Górecki, Jan Pyka, Opole 2022. Wiele artykułów tam zamieszczonych wyszło spod pióra księży-historyków Kościoła.

Wybór Fromborka (niem. Frauenburg, hist. łac. Castrum Dominae Nostrae, „Zamek Naszej Pani”, Civitas Warmiensis, „Miasto Warmińskie”) jako miejsca na tegoroczne Spotkanie zdeterminowany był Jubileuszowym Rokiem Mikołaja Kopernika (1473-1543). Tematyka referatów koncentrowała się na szeroko pojętej problematyce kopernikańskiej. W dwudniowej sesji naukowej pt. *Kościół w czasach Mikołaja Kopernika* wzięło udział ponad 50 księży profesorów i wykładowców historii Kościoła reprezentujących polskie i zagraniczne uczelnie akademickie oraz diecezjalne i zakonne seminaria duchowne. Rejestracja uczestników Spotkania została przeprowadzona w Wozowni Sztuk,

natomiast sesja naukowa toczyła się w murach nowego pałacu biskupiego we Fromborku – zabytkowego, neogotyckiego budynku wykonanego z cegły, znajdującego się przy ul. Katedralnej 6, który równocześnie pełni funkcję plebanii tutejszej parafii. Obowiązki gospodarza Spotkania pełnił ks. kanonik dr Jacek Wojtkowski, od 2012 r. proboszcz parafii katedralnej pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Fromborku, pracownik naukowy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego na Wydziale Sztuki, członek Komisji ds. Budownictwa Sakralnego i Konserwacji, przewodniczący Archidiecezjalnej Komisji ds. Ekumenizmu.

W czwartek, 13 kwietnia 2023 r. o godz. 9.00, ks. kanonik dr Jacek Wojtkowski dokonał otwarcia pierwszego dnia spotkania historyków Kościoła. Ukazał on w kilku zdaniach Frombork jako miejsce w szczególności związane z Mikołajem Kopernikiem. Wymienił patronów Jubileuszowego Mikołaja Kopernika. Wyliczył wydarzenia upamiętniające życie i działalność wielkiego astronoma, wpisujące się w rok jubileuszowy, m.in.:

1. 500. rocznica powierzenia Kanonikowi Mikołajowi Kopernikowi urzędu Administratora Diecezji Warmińskiej *Sede Vacante* przez Warmińską Kapitułę Katedralną (29 I 2023),
2. 550. rocznica urodzin Mikołaja Kopernika (19 II 2023),
3. 480. rocznica śmierci Mikołaja Kopernika (21 V 2023) oraz wydania jego przełomowego traktatu *De revolutionibus orbium celestium*,
4. sesja plenarna Konferencji Episkopatu Polski (13 VI 2023).
5. ogólnopolska sesja naukowa profesorów i wykładowców historii Kościoła we Fromborku (12-14 IV 2023).

W dalszej kolejności przemówił ks. biskup prof. dr hab. Jan Kopiec, który przywołał wagę i znaczenie Jubileuszowego Roku Mikołaja Kopernika oraz wyraził przekonanie, że astronom jest przykładem „człowieka, który nie zmarnował życia”.

Obrady I sesji przedpołudniowej 13 kwietnia 2023 r. poprowadził ks. dr hab. Dominik Zamiatąła CMF, prof. UKSW. Złożyły się na nią dwa referaty.

Jako pierwszy zabrał głos ks. biskup prof. dr hab. Jan Kopiec, który omówił temat pt. *Szczęśliwy rok 1473 – w którym Mikołaj Kopernik przyszedł na świat*. Jego wystąpienie miało formę eseju, który wpro-

wadzał w dwudniowe posiedzenie i poświęcony był w całości osobie i dziełu Mikołaja Kopernika. Referent starał się spojrzeć na znany skądinąd życiorys wybitnego przedstawiciela Kościoła oraz uczonego z perspektywy jego własnych doświadczeń. Parafrazując znane już powiedzenie rozpoczął referat od słów: „W Toruniu wszystko się zaczęło”. Temu miastu i jego oglądowi poświęcił znaczną część swego wystąpienia. Odnotował fakt, że w roku urodzin Kopernika miasto – na mocy ustaleń II pokoju toruńskiego z 1466 r. – zaledwie od kilku lat znajdowało się w granicach monarchii jagiellońskiej. W mieście tętniło życie religijne. Na wysokim poziomie stała szkoła parafialna, w której przyszły astronom pobierał nauki. Uzyskana wiedza pozwoliła mu potem na studia na wydziale *Artium* Akademii Krakowskiej (1491-1495), a od 1496 r. we Włoszech, w Bolonii, Padwie, Ferrarze i Rzymie. W Wiecznym Mieście uczestniczył on prawdopodobnie w 1500 r. w obchodach Roku Świętego. Tajniki astronomii zgłębiał pod kierunkiem Dominika Marii Novary. Dzięki patronatowi swego wuja, brata matki, późniejszego biskupa warmińskiego, Łukasza Watzenrode, wspinał się po szczeblach kariery kościelnej, w 1497 r. obdarzony został godnością kanonika kapituły warmińskiej. W 1503 r. wrócił do kraju i skorzystał z gościny, udzielonej mu przez wuja w jego siedzibie w Lidzbarku Warmińskim. Rozwijał wówczas dalej swoje liczne talenty i zdolności. Zasłynął nie tylko w dziedzinie astronomii, ale także prawa, medycyny i sztuki wojennej. Wszystkie te umiejętności i kompetencje wykorzystał z pożytkiem w ciągu swego długiego życia, ciesząc się autorytetem człowieka godnego najwyższego szacunku. Czy sam miał świadomość swej wielkości? Być może skrupulatne badania historyczne pozwolą uchwycić więcej z jego wewnętrznych przeżyć dla dobra społeczeństwa i Kościoła, któremu posługiwał.

Drugim prelegentem w I sesji przedpołudniowej był ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko (UWM), który zreferował temat pt. *Mikołaj Kopernik w warmińskiej pamięci regionalnej (do 1939 r.)*. Na początku przypomniał, że Archidiecezja Warmińska obchodzi w tym roku kilka ważnych jubileuszy. Najstarszym jest 780. rocznica utworzenia biskupstwa warmińskiego, podobnie jak trzech innych w byłych Prusach. Kolejną są obchody 550-lecie urodzin Mikołaja Kopernika. Z tą postacią wiążą się jeszcze dwie – 500-lecie jego wyboru na administratora diecezji *sede vacante* po śmierci biskupa Fabiana Luzjańskiego (zm. 30 I 1523 w Lidzbarku Warmińskim), a także 480-lecie

śmierci. Po czym odniósł się do dwóch dat z życiorysu Kopernika, które w literaturze są różnie przedstawiane. Pierwsza z nich dotyczy objęcia przez niego kanonii w Warmińskiej Kapituł Katedralnej. Ks. prof. Kopiczko opowiedział się za rokiem 1495 (po śmierci kanonika Jana Zanaua, zm. 26 VIII tr.), ponieważ w dokumentach jest od-tąd wymieniany jako zobowiązany do wpłacania do kasy kapituły należności na paramenty liturgiczne. Inni badacze wskazują na październik 1497 r., powołując się zapis, że „dominus Nicolaus Copernig” ustanowił swoimi prokuratorami i upoważnił do przejęcia wszystkich posiadłości i dochodów należących do kanonii, kanoników fromborskich Chrystiana Tapiaua i Andrzeja von Kletza. Komentując ten fakt mówca zaznaczył, że kanonicy mogli ubiegać się o pełne uposażenie dopiero po roku od objęcia tej godności. Jest też podawana różna data śmierci wybitnego astronoma: 21 lub 24 maja 1543 r. W tym przypadku ks. prof. Kopiczko opowiedział się też za pierwszą, ponieważ w zachowanych aktach Kapituły odnotowano wówczas: „ongis przez Czcigodnego księdza doktora Mikołaja trzymanej [kanonii]”. Zatem Kopernik zmarł albo 21 maja, albo nieco wcześniej. Natomiast druga data – wskazana przez biskupa chełmińskiego Tiedemanna Giesego dopiero 26 lipca 1543 r. – może w rzeczywistości dotyczyć pogrzebu Kopernika. Pozostanie też tajemnicą, dlaczego nie upamiętniono go od razu płytą nagrobną czy aniwersarzem. Sam też nie zapisał na ten cel żadnych środków w testamencie. Dopiero w 1581 r. epitafium ku jego czci ufundował biskup warmiński Marcin Kromer. Na początku XVII w. Kopernikiem interesował się Jan Brożek, wykładowca Akademii Krakowskiej, który nawet wybrał się w podróż do Torunia i na Warmię, by zebrać pamiątki po astronomie. O Koperniku napisał również biskup Wacław Leszczyński w „relatio status” z 1657 r. Charakteryzując Warmińską Kapitułę Katedralną dodał, że „jak dawniej, tak i dziś obfituje w mężów sławnych z pobożności i nauki, i że sam Kopernik okrył ją sławą nieśmiertelną”. Epitafium ufundowane przez Kromera zostało zdjęte na początku XVIII w., by w tym samym miejscu umieścić nowe, poświęcone biskupowi Krzysztofowi Andrzejowi Janowi Szembekowi, fundatorowi znajdującej się obok kaplicy. Natomiast w 1735 r. Warmińska Kapituła Katedralna ufundowała dwie tablice marmurowe – jedną do katedry, a drugą do wieży wodnej. Pierwsza znajduje się do dziś przy pierwszym filarze nawy północnej i ma napis w tłumaczeniu ks. biskupa Juliana Wojtkowskiego na język

polski: „Mikołajowi Kopernikowi toruńskiemu tego katedralnego kościoła warmińskiego ongiś kanonikowi. Astronomowi przesławnemu, którego imię i chwala, oba wypełniła świąty. Pomnik ten na braterskiej miłości oraz poważania znak prałaci, kanonicy, i cała warmińska kapituła położyli”. Umieszczono też na niej portret Kopernika, wzorowany na wizerunku z dzieła Mikołaja Reussnera. W dalszej części wystąpienia ks. prof. Kopiczko odniósł się jeszcze do planów upamiętnienia Kopernika pod koniec XVIII w. przez biskupa Ignacego Krasickiego, które nie zostały jednak zrealizowane. Wspomniał o pobycie we Fromborku w 1802 r. przedstawicieli Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Tadeusza Czackiego i Marcina Molskiego oraz w 1813 r. cesarza Napoleona Bonaparte, a także o innych pamiątkach, jak portret подарowany w 1667 r. przez prepozyta Tomasza Ujejskiego, wieża Kopernika, jego kuria (dom) zewnętrzna czy Muzeum Kopernika we Fromborku (od 1912 r.). Dużą rolę w upamiętnianiu astronoma odegrało Warmińskie Towarzystwo Historyczne (Historischer Verein für Ermland), założone w 1856 r. i lokalni historycy, w tym szczególnie ks. Franz Hipler i ks. Eugen Brachvogel. 8 X 1909 r. odsłonięto pomnik Kopernika niedaleko jego kurii zewnętrznej, a w uroczystości wziął udział cesarz Wilhelm II. Niestety, ten pomnik został zniszczony w czasie wojny na początku 1945 r. Jeszcze inną formą upamiętnienia było nadawanie imienia Kopernika budynkom użyteczności publicznej we Fromborku, Olsztynie i Lidzbarku Warmińskim.

Po przerwie na kawę odbyła się II sesja przedpołudniowa. Jej obrady poprowadził ks. dr hab. Stanisław Cieślak SJ, prof. AIK. Podczas tej sesji ks. dr hab. Włodzimierz Bielak (KUL) przedstawił referat pt. *Relacje Kościoła w Polsce z władcami w czasach Mikołaja Kopernika*.

Po ww. referacie zabrał głos arcybiskup metropolita warmiński dr Józef Górzyński, który w międzyczasie dołączył do zebranych. Wyrzucił on radość ze spotkania historyków Kościoła we Fromborku oraz przywołał postać Eneasza Sylwiusza Piccolominiego (1405-1464), papieża Piusa II w latach 1458-1464. Metropolita warmiński napomknął, że w 1457 r. Piccolomini, na skutek starań zakonu krzyżackiego i części kapituły warmińskiej, został mianowany przez papieża Kaliksta III na następcę zmarłego biskupa warmińskiego Franciszka Kuhschmalza. Ponieważ stało się to wbrew woli króla polskiego, Piccolomini nie objął biskupstwa na Warmii.

Następnie uczestnicy Spotkania skierowali swoje kroki do Bazyliki archikatedralnej pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Andrzeja, gdzie o godz. 11.00 Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył ks. arcybiskup metropolita warmiński dr Józef Górczyński, który też wygłosił kazanie. Po Mszy św. wszyscy udali się na obiad, a po nim – zgodnie z planem zjazdu – na zwiedzanie Fromborka śladami Mikołaja Kopernika.

Po śladach astronoma oprowadzała uczestników Spotkania przez cztery godziny pani Jagoda Jadwiga Semków, muzealnik, kustosz i kierownik Działu Dokumentacji Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku. Historycy Kościoła zobaczyli szereg nie tak dawno pieczołowicie odrestaurowanych zabytków Fromborka: zespół poszpitalny św. Ducha i kaplicę św. Anny (obecnie mieści Dział Historii Medycyny Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku) oraz dawny kościół parafialny pw. Św. Mikołaja (w latach 1973-2002 znajdowała się tam kotłownia miejska; obecnie trwają prace konserwatorskie, świątynia zostanie przeznaczona na cele kulturalne). Przeszli obok Baszty Żeglarskiej (stanowiła fragment fromborskich umocnień obronnych z XIV-XV w.), kanału Kopernika (Kanał Baudy) oraz wieży ciśnień z XVI w. (najstarsza wieża wodna w Polsce). Na krótko przystanęli na nabrzeżu portu, który jest rozbudowywany oraz przy znajdującym się u stóp Wzgórza Katedralnego we Fromborku pomniku Mikołaja Kopernika, odsłoniętym w 1973 r., w 500. rocznicę urodzin wielkiego astronoma podczas obchodów Roku Kopernikańskiego. Szkoda, że położony obok portu dworzec kolejowy z widocznymi jeszcze torami świeci pustką i popada w ruinę.

Najwięcej czasu zajęło uczestnikom Spotkania zwiedzanie zespołu katedralnego na wzgórzu, który składa się z Bazyliki archikatedralnej pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Andrzeja, obwarowań katedralnych (muru obronnego o wysokości 10 m z 6 basztami i 2 wieżami) oraz budynków dawnych kanonii (Muzeum Pomnika Historii Frombork Zespół Katedralny). W Bazylice archikatedralnej zachwycali się późnogotyckim wieloskrzydłowym Ołtarzem Najświętszej Maryi Panny, ufundowanym przez biskupa warmińskiego Mikołaja Tungena i ukończonym w 1504 r. Podziwiali pierwsze epitafium Mikołaja Kopernika z 1735 r. oraz zatrzymali się przy jego grobie. Warto przypomnieć, że ceremonia powtórnego pochówku szczątków astronoma doszła do skutku w 2010 r. Szczątki astronoma zostały

potwierdzone badaniami kodu genetycznego DNA włosów astronoma odnalezionymi w dziele niemieckiego astronoma i matematyka Johanna Stöfflera pt. *Calendarium Romanum Magnum z 1518 r.* (korzystał z niego Mikołaj Kopernik, obecnie dzieło znajduje się w bibliotece Muzeum Gustavianum) oraz kości z grobu 13/05 we Fromborku. Ponadto historycy Kościoła zwiedzili zabytkowy cmentarz kanoników kapituły warmińskiej.

Na początku drugiego dnia sesji naukowej, w piątek 14 kwietnia, ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko przeprowadził zwięzłą analizę kilku autografów Mikołaja Kopernika znajdujących się w zbiorach Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie. Kolejnym mówcą był ks. prof. dr hab. Józef Mandziuk, który uwypuklił związki Mikołaja Kopernika z Wrocławiem, a potem przybliżył zebrany aktualny stan prac nad kolejnymi tomami *Słownika polskich teologów katolickich*. Redaktorem suplementu do *Słownika polskich teologów katolickich* (†2003 r.), który czeka na druk, był nieodżałowanej pamięci o. prof. dr hab. Roland Prejs OFMCap. (†30 III 2023 r.), pracownik Katedry Historii Kościoła KUL, wytrawny znawca dziejów Kościoła w Polsce w XIX w. Z kolei ks. dr hab. Tomasz Moskał, prof. KUL, odczytał oświadczenie uczestników Spotkania w sprawie ataków na papieża św. Jana Pawła II, które zostało przyjęte przez aklamację.

Obrady sesji przedpołudniowej, podczas której zaprezentowano dwa referaty, moderował ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko. Najpierw ks. dr Łukasz Żak (Pontificia Università della Santa Croce, Rzym) wygłosił referat zatytułowany *Hoc sacro anno iubilei ad aliam Urbem fideles confluentes. Jak Mikołaj Kopernik świętował w Rzymie rok jubileuszowy 1500?*. Na początku scharakteryzował źródła mówiące o pobycie Mikołaja Kopernika i jego brata Andrzeja w Rzymie. Są to: adnotacje astronoma o obserwacjach dokonanych w Wiecznym Mieście, list notariusza Roty Rzymskiej Bernarda Scultetiego do protektora Koperników biskupa warmińskiego Łukasza Watzenrodego (mowa w nim o planach Mikołaja i Andrzeja zamierzających przybyć do Rzymu) oraz fragment *Narratio prima* Jerzego Joachima Retyka. Ponieważ źródła te nie informują o szczegółach pobytu młodych scholarów w stolicy chrześcijaństwa, prelegent odwołał się do innych tekstów informujących o obchodach jubileuszu 1500 r. w Rzymie. Szczególną uwagę zwrócił na ryt przejścia przez święte drzwi, w którym zapewne uczestniczyli dwaj bracia Kopernikowie. Autor dołożył starań, aby wyjaśnić, dlaczego

papież Aleksander VI nakazał otwarcie *porta sancta* nie tylko w Bazylice św. Jana na Lateranie (jak to miało miejsce przy okazji poprzednich jubileuszy), ale także w pozostałych trzech bazylikach większych (św. Piotra, św. Pawła za Murami, Matki Bożej Większej).

Drugim referentem tego dnia był ks. dr hab. Jan Grzeszczak, prof. UAM. W wystąpieniu pt. *Dzieła Arnolda z Villanova – katalońskiego alchemika, lekarza, teologa i komentatora Janowej Apokalipsy z księgozbioru Mikołaja Kopernika* podjął problematykę księgozbioru medycznego astronoma, a zwłaszcza inkunabułu ze zbiorów Biblioteki Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie (St.dr.1362), w którego skład wchodzi dwa dzieła powstałe u schyłku średniowiecza: *Breviarium practicae* Arnolda z Villanova oraz *Canonica de febris* Jana Michała Savonaroli. Wystąpienie składało się z dwóch części. W pierwszej ks. dr hab. Jan Grzeszczak dokonał na podstawie źródeł aragońskich prezentacji osoby i działalności Arnolda z Villanova (†1311), ze zwróceniem szczególnej uwagi na pobyt tego katalońskiego alchemika, lekarza, teologa i komentatora Janowej Apokalipsy na dworze papieża Bonifacego VIII w Anagni latem 1301 r. Arnold dał się wtedy poznać nie tylko jako zwiastun nadejścia Antychrysta, ale przede wszystkim jako lekarz, który opracowaną przez siebie terapią, łączącą elementy średniowiecznej medycyny i astrologii, sprawił ulgę papieżowi borykającemu się z kamicą nerkową. W drugiej części referent zaprezentował zawartość *Breviarium practicae* oraz olsztyński inkunabuł tego dzieła w świetle badań przeprowadzonych od momentu odnalezienia tego woluminu, który po 1945 r. uznano za zaginiony. Choć brak wśród badaczy całkowitej zgodności co do kopernikowskiego autorstwa notatek na marginesach kart 5-13, to jednak można stwierdzić, że olsztyński inkunabuł medyczny z prywatnej biblioteki astronoma jest interesującym przyczynkiem do dziejów medycyny w okresie przejścia ze średniowiecza do czasów nowożytnych.

Po referatach do mikrofonu podszedł ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko, który podkreślił, że główne prace organizacyjne Spotkania księży profesorów i wykładowców historii Kościoła we Fromborku wzięł na swoje barki ks. kanonik dr Jacek Wojtkowski, proboszcz Parafii Katedralnej pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Fromborku. Z kolei ks. dr hab. Tomasz Moskal, prof. KUL, od 2018 r. sekretarz Sekcji Historii Kościoła, zapoznał uczestników z bieżącymi sprawami organizacyjnymi. Zauważył, że coraz więcej

młodych księży historyków Kościoła uczestniczy w tych spotkaniach. Podziękował ks. kanonikowi dr. Jackowi Wojtkowskiemu za organizację Spotkania. Poinformował zebranych o bieżącej sytuacji periodyku *Kościół w Polsce. Dzieje i kultura*, wydawanego od wielu lat przez ks. prof. dr. hab. Jana Walkusza. Zapewnił uczestników Spotkania, że wygłoszone na sesji naukowej referaty ukażą się drukiem. Oprócz tego prosił o przekazanie bibliografii podmiotowej wraz z wykazem wypromowanych dyplomantów za lata pandemii i miniony rok.

Ostatnim mówcą tego dnia był ks. biskup prof. dr hab. Jan Kopiec. Podziękował on ks. prof. dr. hab. Andrzejowi Kopiczko oraz ks. kanonikowi dr. Jackowi Wojtkowskiemu, głównym organizatorom Spotkania we Fromborku z ramienia Archidiecezji Warmińskiej, oraz zasygnalizował, że w przyszłości możliwe jest wzbogacenie spotkań historyków nie tylko o nowe tematy badawcze, ale także podjęcie zagadnień związanych z metodologią badań naukowych. Wkrótce potem uczestnicy Spotkania podążyli się do Bazyliki archikatedralnej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Andrzeja. Koncelebrowanej Mszy św. przewodniczył i kazanie wygłosił ks. biskup prof. dr hab. Jan Kopiec, który na wstępie wspomniął, że 14 kwietnia ma dla Kościoła w Polsce wyjątkowe znaczenie, gdyż uznaje się go jako dzień przyjęcia chrztu św. przez Polskę. Ustawa przyjęta przez Sejm 22 lutego 2019 r. ustanowiła Narodowe Święto Chrztu Polski, które utrwala wydarzenie stojące u początków państwa polskiego i Kościoła katolickiego w Polsce: „W celu upamiętnienia chrztu Polski, datowanego na 14 kwietnia 966 r., zważywszy na doniosłość decyzji Mieszka I, uznawanej za początek Państwa Polskiego, ustanawia się dzień 14 kwietnia Świętem Chrztu Polski”¹.

W związku z Jubileuszowym Rokiem Mikołaja Kopernika ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko przygotował starannie wydaną wieloautorską monografię pt. *Mikołaj Kopernik i Warmia. O pamięci regionalnej w 550. rocznicę urodzin i 480. śmierci* (Pelplin 2023). Miał on tudzież udział (wstęp i opracowanie) w powstaniu publikacji pt. *Acta visitationis generalis Ecclesiarum Episcopatus Varmiensis 1597/1598* (Olsztyn 2022). Transliteracji oryginalnego tekstu niemieckiego (odpisanego kursywą) tego dokumentu oraz tłumaczenia na język polski dokonał Grzegorz

¹ <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/komunikat.xsp?documentId=35AE4484B7243954C12588210046C8F4> (dostęp: 19 IV 2023 r.).

Chromik, zaś transliteracja oryginalnego tekstu i tłumaczenie na język polski jest dziełem urodzonego w 1927 r. ks. biskupa Juliana Wojtkowskiego, biskupa pomocniczego warmińskiego w latach 1969-2004, a od 2004 r. biskupa pomocniczego seniora Archidiecezji Warmińskiej. Pomimo poważnego wieku ks. bp Wojtkowski wciąż nieustrudzenie oddaje się z pasją pracy naukowej i jest wzorem pracowitości, nie tylko dla młodych historyków Kościoła.

Przyszłoroczne Spotkanie księży profesorów i wykładowców historii Kościoła odbędzie się we Włocławku. Będzie okazją do integracji środowiska historyków Kościoła w Polsce, wymiany poglądów, dzielenia się osiągnięciami oraz szukania nowych tematów badawczych w szybko zmieniającym się świecie. Świadomość korzeni, z których wyrastamy jako naród oraz ukazywanie bogactwa dziedzictwa narodowej kultury, zarówno obecnym, jak i przyszłym pokoleniom Polaków, pozostaje niezmiennie podstawowym zadaniem oraz obowiązkiem historyków. W ciągu ponad 1000 lat Kościół katolicki w Rzeczypospolitej zrosł się ściśle z narodem oraz znacząco wzbogacił skarbiec kultury narodowej. Ta prawda staje się oczywista również w malowniczo położonym nad Zalewem Wiślanym mieście wielkiego człowieka renesansu Mikołaja Kopernika – Fromborku, budzącej zachwyty perły Warmii.

STANISŁAW CIEŚLAK SJ – dr hab., profesor Akademii Ignatianum w Krakowie. Świecenia kapłańskie otrzymał w 1991 r. w Krakowie. Studia z historii Kościoła ukończył w 1993 r. na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Od 1997 r. pracownik naukowy Akademii Ignatianum w Krakowie. Autor ponad 200 publikacji z zakresu historii i duchowości Towarzystwa Jezusowego.